

ĮSPĖJAMIEJI KALBOS VYSTYMO SI SUTRIKIMO POŽYMIAI

Tėveliams ir artimiesiems labai svarbu atkreipti dėmesį, kaip efektyviai jūsų vaikas gali bendrauti. Jei kyla sunkumų kalbant su jūsų vaiku, pradėsite nerimauti, ar kyla kokių problemų, mes siūlome užduokite šiuos kelis klausimus sau. Jei į bet kurį iš jų atsakote „Ne“, mes patartumėme pasitarti specialistais, kurie turėtų pagelbėti jums.

1. Ar vaikas bando kalbėti?

Iki 12 mėnesių jūsų kūdikis turėtų bandyti su jumis bendrauti žodžiu. Gugavimas ir daliniai žodžiai (pvz., Ba-ba buteliukas) yra labai svarbūs.

2. Ar vaikas rodo susidomėjimą kitais?

Namuose jūsų vaikas turėtų pastebėti ir reaguoti į įeinančius ir išeinančius žmones. Nusišypsoti, kai pamato pažįstamą žmogų, sekti jus akimis ir verkti kai išeinatė iš kambario. Vaikui turėtų būti įdomu stebėti kitus žmones, ką jie veikia, kaip valgo, skaito knygą ar šiaip netoliese žaidžia.

3. Ar vaikas reguliariai vartoja naujus žodžius?

Kai jūsų vaikas pradės bandyti tarti naujus žodžius, turėtumėte matyti nuolatinę kalbos raidos pažangą. Susirūpinkite, jei jūsų vaiko žodynas ilgiau nei kelis mėnesius nespildo naujais žodžiais ir jei vaikas žinomus žodžius vis pamiršta.

4. Ar vaikas reaguoja į muziką?

Dauguma mažų vaikų reaguoja į muziką. Jei jūsų vaikas ploja rankomis, siūbuoja ar bando šokti, purto galvą, dūzgia ar bando dainuoti, nesijaudinkite. Jei vaikai neatlieka šių veiksmų, galbūt gali kilti problemų.

5. Ar vaikas imituoja garsus aplink juos?

Nors kiekvieno žmogaus balsas pasižymi unikaliomis savybėmis, jūsų mažylio kalbos raidai įtakos turi tai, ką jie girdi aplinkui.

6. Ar vaikas teisingai ištaria priebalsius?

Jeigu vaiko kalboje neaiškiai tariami priebalsiai jums yra suprantami, tačiau laikui bėgant priebalsių tarimas nepagerėja, o kalbėdamas vaikas praleidžia priebalsius žodžio pradžioje, gale, ar visada keičia kitais lengviau ištariamais garsais (pvz. garsais t, d), reikėtų susirūpinti.

7. Ar vaikas žino ir reaguoja į savo vardą?

Kai pasakote vaiko vardą, jis turėtų pasukti galvą į jus arba žiūrėti tiesiai į jus. Tai gali padaryti 6 mėnesių kūdikiai. Susirūpinkite, jei tai neįvyko iki pirmojo vaiko gimtadienio.

8. Ar vaikas naudoja daugiau žodžių nei gestų?

Išskyrus tuos atvejus kai tėvai, bendraudami su vaiku, naudoja gestų kalbą, vienintelis vaiko bendravimo su jumis būdas neturėtų būti tik gestai. Jei naudojate kūdikių ženklus, šie ženklai turėtų būti atpažįstami ir atskirti, o ne tiesiog rodyti ar mojuoti. Vaikai sulaukę maždaug 2 metų turėtų pradėti vartoti daugiau žodžių nei gestų.

9. Ar kiti žmonė suprantą jūsų vaiką?

Tėvai visada gerai supranta savo vaiko kalbą, tačiau nepažįstamiems žmonėms tai padaryti sunkiau. Jei kurį laiką, kol jūsų mažyliui yra 1-2 metai esate savo vaiko kalbos vertėjas, nieko tokio. Tačiau jei jūsų vaikui jau yra 3 m., o jūs vis dar svetimiems žmonėms „verčiate“ jo kalbą, reikėtų susirūpinti.

10. Ar vaikas gali įvykdyti paprastas žodines komandas?

Kai kurie tėvai mano, kad daro viską dėl savo vaiko, nesuprasdami, kad taip elgiasi dėl galimos kalbos raidos problemos. Atsitraukite akimirka ir įvertinkite, ar jūsų vaikas gali įvykdyti įprastus žodinius prašymus, pvz., „Atnešk man batus“ arba „Paduok man savo gėrimą“.

11. Ar vaikas kalbėdamas jungia žodžius?

Maždaug dviejų metų jūsų vaikas turėtų sujungti kelis žodžius. Pavyzdžiui, jis gali pasakyti „aš alkanas“, kai nori valgyti, arba „išeiti“, kai nori išeiti į lauką. Jei vaikai to nepadaro iki 2,5 metų, turėtumėte nuvesti juos pas specialistą.

12. Ar vaikas sugeba mėgdžioti?

Galima nerimauti, jei jūsų vaikas anksčiau niekada nemėgdžijo garsų ar gestų. Kai kurios įprastos, ankstyvos imitacijos gali būti katės miaukimas, šuns lojimas, vienas iš tėvų sakymas „ai, oi“ ar mojuojavimas „atsisveikinimas“ ir plojimas, kai plojate.

13. Ar vaikas sirgo ausų ligomis?

Jei vaikui buvo diagnozuota daugiau ausų infekcija arba jis sirgo ausų uždegimu, kurie buvo pavėluotai diagnozuoti, tuomet jis galėjo turėti problemų su klausia, arba gali būti, kad vis dar serga. Ausų trauma (viena ar abi ausys) taip pat yra tai, ko negalima nepamiršti, konsultuojantis su specialistais.

14. Ar vaikas turi sesrų ir brolių?

Kartais vyresnysis brolis ar sesuo dažnai kalba už savo jaunesnę seserį ar brolių ir verčia jus įsivaizduoti, kad galėtų veluoti kalbos raida, kai to nėra. Bet tuo tarpu, tai taip pat gali užslėpti kalbos raidos vėlavimą. Reguliariai kalbėkite su savo mažyliu atskirai, kad įsitikintumėte, jog jis gali bendrauti ir vienas.

15. Ar jūsų vaikas yra dvynys ar ne?

Dvyniai ir broliai, seserys kartais sukuria specialius tarpusavio bendravimo būdus. Jie taip pat linkę lavinti kalbos ir bendravimo įgūdžius kitokiu tempu nei kiti vaikai. Kartais tai kelia susirūpinimą, o kartais ne. Geriausias būdas išsiaiškinti šiuos skirtumus yra sužinoti daugiau apie kalbos vystymosi problemas.

16. Ar namuose ir mokykloje kalbama dvejomis ir daugiau kalbų?

Jei jūsų vaikas reguliariai susiduria su daugiau nei viena kalba (gestų kalba ar šnekamosiomis kalbomis), jis gali pradėti kalbėti vėliau. Paprastai tai nėra kalbos vystymosi vėlavimo ženklas. Pagalvokite apie tai, jog jūsų vaikas apdoroja dvigubai daugiau kalbų, ir suprasite, kodėl visa tai trunka ilgiau. Daugiakalbių vaikų auginimas turi daug privalumų, todėl venkite kalbėti daugiau nei viena kalba, kad jūsų vaikas pradėtų kalbėti anksčiau.

17. Ar vaikas mikčioja?

Daugumai mikčiojimas gali atsirasti vaikystėje ir tai yra visiškai normali kalbos raidos dalis. Tačiau verta susirūpinti, jei tai neišnyksta praėjus maždaug 6 mėnesiams nuo jo pradžios ir jei mikčiojimą lydi perdėtos veido išraiškos.